

1017,0
545

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

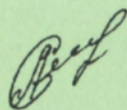
БОДНАР АЛІНА ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК 378.011.3-051:796 (043.3)

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Хмельницький – 2016

Дисертацією є рукопис.
Роботу виконано в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
УШМАРОВА Вікторія Володимирівна,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
професор кафедри теорії і методики професійної освіти.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
АЖИППО Олександр Юрійович,
Харківська державна академія фізичної культури, ректор;

кандидат педагогічних наук, доцент
НАУМЧУК Володимир Іванович,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
доцент кафедри теоретичних основ і методики фізичного виховання.

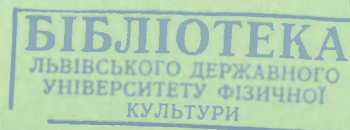
Захист відбудеться 7 квітня 2016 р. о 13⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 70.052.05 у Хмельницькому національному університеті, за адресою: зал засідань, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, 29016.

Із дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Хмельницького національного університету за адресою: вул. Кам'янецька, 110/1, м. Хмельницький, 29016.

Автореферат розіслано 3 березня 2016 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. О. Рогульська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Соціально-політичні й економічні зміни, що відбулися в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття, суттєво вплинули на систему освіти та виховання. Нині в нашій державі людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканність і безпека визнані найвищою соціальною цінністю. Українська освіта перебуває на шляху свого реформування, тому перед педагогічною громадськістю постає низка питань щодо виховання покоління, яке підростає. Помітна низька рухова активність школярів, стрімке поширення хронічних і застудних захворювань, погіршення успішності навчання, вияв агресії та зростання кількості правопорушень серед неповнолітніх спонукають фахівців до пошуку оптимальних шляхів удосконалення сучасної освітньої системи. Одним із перспективних напрямів розв'язання зазначеної проблеми й модернізації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах є ідеї та принципи олімпізму, що реалізуються через систему олімпійської освіти.

Зважаючи на те, що олімпійська освіта – це педагогічний процес, який охоплює всі рівні освіти, а молодший шкільний вік – один із найважливіших періодів у фізичному, моральному й духовному розвитку дитини, варто наголосити на доцільності олімпійської освіти молодших школярів. Саме в цей період активно розвивається дитячий організм, формуються пізнавальні якості й інтереси, розвиваються рухові здібності, удосконалюються рухові навички, утверджуються моральні та соціальні принципи поведінки молодших школярів. Олімпійська освіта сприяє вихованню психічно й фізично здорової людини, патріота, толерантної, законослухняної особи, яка в повсякденному житті дотримується правил чесної гри (Л. Лубишева, В. Родиченко).

Засади олімпійської освіти відображено в Державному стандарті початкової загальної освіти (2011 р.), навчальних програмах для учнів 1–4 і 5–11 класів (2013 р.), Концепції Загальнодержавної цільової програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки (2011 р.), Законі України «Про фізичну культуру і спорт» (1994 р.), Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту (2004 р.). Вирішальним чинником для ефективної реалізації олімпійської освіти молодших школярів слугує підготовка вчителя, який має системне бачення цього процесу і готовність до його забезпечення. Нормативною основою підготовки майбутніх педагогів, зокрема вчителів фізичної культури, є: Закони України «Про освіту» (1991 р.), «Про загальну середню освіту» (1999 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті, Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015 р.).

Проблему впровадження в навчально-виховний процес олімпійської освіти як позитивного чинника, що сприяє гуманізації суспільства, схарактеризовано в дослідженнях українських науковців Ю. Бріскіна, С. Бубки, М. Булатової, О. Вацеби, В. Єрмолової, Н. Москаленка, Ю. Олійника, В. Платонова, Я. Тимчака, О. Томенка, Ю. Юхимчук та ін. Олімпійська освіта виокремилася передовсім як засіб для розв'язання протиріччя між високим рівнем розвитку спорту й низьким рівнем засвоєння молоддю знань у галузі олімпійського руху.

2949

Такі міркування підтверджені результатами наукових напрацювань В. Абрамової, С. Барабашова, І. Беха, А. Бойка, А. Бутовського, що засвідчують недостатній рівень знань школярів із питань історії становлення олімпійського руху, ідеалів і цінностей олімпізму. Проблема браку кваліфікованих фахівців, спроможних реалізовувати олімпійську освіту, відображена в працях С. Гагаріна, В. Дудкіна, К. Єфременкова, Н. Москаленко, Г. Полікарпової, Я. Щербашина.

Актуальність вивчення окресленої проблеми, ступінь її опрацювання вітчизняними й зарубіжними науковцями дають змогу констатувати такі суперечності між:

- наявним навчально-виховним потенціалом олімпійської освіти молодших школярів і недостатнім рівнем готовності майбутніх учителів фізичної культури до її реалізації;

- регламентованою в нормативних документах необхідністю реалізації олімпійської освіти молодших школярів і здебільшого декларативним її характером у педагогічній практиці через відсутність спеціально підготовлених для цього фахівців;

- необхідністю підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів та невизначеністю педагогічних умов і відсутністю технологій для забезпечення цього процесу.

Актуальність проблеми, її недостатнє теоретичне та практичне розроблення зумовили тему дослідження «Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація є частиною комплексної теми «Сучасні освітньо-виховні технології в підготовці майбутніх учителів» (ДР №0111U008876), що досліджує кафедра теорії і методики професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Тема роботи затверджена вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол № 3 від 26.04.2013 р.) та узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень із педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 6 від 18.06.2013 р.).

Мета дослідження полягає у визначенні, теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

1. З'ясувати сучасний стан дослідженості проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

2. Визначити педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

3. Обґрунтувати компоненти, критерії, показники й рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

4. Розробити технологію та експериментально перевірити педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

Об'єкт дослідження – професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів фізичної культури.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів набуває ефективності в разі реалізації таких педагогічних умов:

– створення освітнього середовища, спрямованого на формування позитивної мотивації до оволодіння знаннями й уміннями щодо олімпійської освіти молодших школярів;

– оновлення змісту нормативних дисциплін навчального плану підготовки вчителів фізичної культури питаннями олімпійської тематики та введення до переліку вибіркового навчальних дисциплін спецкурсу «Олімпійська освіта молодших школярів»;

– набуття студентами досвіду організації олімпійської освіти молодших школярів під час педагогічної практики.

Для досягнення мети й розв'язання завдань використано комплекс методів дослідження: *теоретичних* – аналіз та узагальнення філософської, психологічної, педагогічної, навчально-методичної літератури для з'ясування стану готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; аналіз Державних стандартів початкової загальної освіти, навчальних планів і навчальних програм початкової школи; *емпіричних* – спостереження й аналіз педагогічних явищ і процесів, бесіди, опитування, анкетування, тестування майбутніх учителів фізичної культури для визначення рівня їхньої готовності до олімпійської освіти молодших школярів, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, узагальнювальний) для перевірки ефективності педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; *математичної статистики* – для кількісного опрацювання результатів експериментальної роботи.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

– *уперше* визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів (створення освітнього середовища, спрямованого на формування позитивної мотивації до оволодіння знаннями й уміннями щодо олімпійської освіти молодших школярів; оновлення змісту нормативних навчальних дисциплін навчального плану підготовки вчителів фізичної культури питаннями олімпійської тематики та введення до переліку вибіркового навчальних дисциплін спецкурсу «Олімпійська освіта молодших школярів»); набуття студентами досвіду організації олімпійської освіти молодших школярів під час педагогічної практики); розроблено технологію формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; схарактеризовано структуру (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний компоненти), критерії й показники готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; конкретизовано

якісну характеристику рівнів готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів;

– *удосконалено* зміст і технології підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; уточнено сутність понять «олімпійська освіта молодших школярів», «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів»;

– *подальшого розвитку* набули форми, методи й засоби формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження умотивоване низкою фактів: оновлення робочих програм навчальних дисциплін фундаментальної, гуманітарної та загальнопрофесійної підготовки фахівців спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» питаннями олімпійської тематики, що дає змогу послідовно здійснювати підготовку майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; розроблення й впровадження в навчальний процес ВНЗ, які готують майбутніх учителів фізичної культури, спецкурсу «Олімпійська освіта молодших школярів», навчально-методичного забезпечення для його опанування (робоча програма, навчально-методичний посібник «Олімпійська освіта», методичні вказівки до практичних занять, завдання для самостійної роботи, конспекти лекцій); створення комплексу діагностичних методів для виявлення рівнів готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

Результати дослідження **впроваджено** в навчальний процес Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди (довідка № 01/10-1098 від 20.10.2015), Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (довідка № 74 від 11.09.2015), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 1247-23/03 від 17.09.2015), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка № 10/15-3607 від 30.10.2015), Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (довідка № 1764 від 27.10.2015).

Особистий внесок здобувача. У навчально-методичному посібнику [1], написаному у співавторстві з М. С. Солопчуком дисертант є автором 1, 3, 4, 5 розділів і 6.5, 8.3–8.5 підрозділів. У праці [4] здобувачем проведено анкетування серед студентів ВНЗ, проаналізовано одержані результати. У публікації [8] дисертантом схарактеризовано зміст першого етапу проведення олімпійських уроків, виконано порівняльний аналіз результатів анкетування учнів ЗНЗ. У публікації [9] автор порівняв та описав співвідношення античного й сучасного олімпізму. У праці [10] здобувачем описано досвід впровадження олімпійської освіти у ЗНЗ м. Кам'янець-Подільського. У публікації [12] дисертантом проаналізовано та описано поняття «олімпізм». У праці [14] автор розкрив принципи реалізації олімпійської освіти під час педагогічної практики. У публікації [15] дисертантом проаналізовано і описано результати анкетування. У праці [17] здобувачем розкрито зміст навчальної дисципліни «Історія фізичної

культури». У публікації [18] автором описано необхідність використання філософії олімпізму в системі освіти та виховання.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження узагальнено й висвітлено на таких науково-практичних конференціях: *міжнародних* – «Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції» (Тернопіль, 2012) «Олимпийская идея сегодня» (Ростов-на-Дону, 2014); *всеукраїнських* – «Методологія сучасних наукових досліджень» (Харків, 2012), «Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти» (Кам'янець-Подільський, 2012–2014); *регіональних* – наукові конференції викладачів та аспірантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Кам'янець-Подільський, 2011–2015), а також обговорено на засіданнях кафедри теорії і методики професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кафедри теорії і методики фізичного виховання та здоров'я людини Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Публікації. Основний зміст дослідження висвітлено у 18 опублікованих працях, із них: 7 статей у наукових фахових виданнях України; 1 – у зарубіжному виданні; 9 – у збірниках наукових праць і матеріалів конференцій; 1 навчально-методичний посібник.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (320 найменувань, із них 12 – іноземною мовою), 7 додатків на 25 сторінках. Загальний обсяг дисертації – 264 сторінки, основний зміст – 200 сторінок. Дисертація містить 29 таблиць і 4 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, відображено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету, сформульовано завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу, методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення, подано відомості про особистий внесок здобувача та апробацію результатів дослідження, наведено дані про публікації, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі «**Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів**» здійснено науковий аналіз проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; з'ясовано сутність основних понять дослідження; схарактеризовано сучасний стан підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; аргументовано структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

На підставі тлумачення олімпійської освіти теоретиками фізичного виховання (Х. Бронулі, М. Булатова, В. Єрмолова, Г. Полікарпова, В. Стуликова) «*олімпійську освіту молодших школярів*» потрактовано як спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої

особистості молодших школярів через набуття знань, умінь і навичок, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що ґрунтовані на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму та є складником початкової загальної освіти.

Узагальнення висновків науковців (В. Афонін, І. Каїров, В. Наумчук, С. Петренко, Ф. Петров, О. Сениця) дало змогу сформулювати дефініцію поняття «*підготовка майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів*» як процесу опанування студентами цілісної системи теоретичних знань у галузі олімпійської освіти та усвідомлення їх як професійно значущих, формування на їхній основі професійних умінь і навичок у галузі вказаної педагогічної діяльності, формування системи мотивації щодо оволодіння знаннями, уміннями й навичками реалізації олімпійської освіти молодших школярів у загальноосвітніх навчальних закладах.

З'ясовано, що готовність учителя до професійної діяльності постає предметом спеціальних педагогічних досліджень, починаючи з 50-х років ХХ ст. Унаслідок ретроспективного аналізу зафіксовано співіснування найрізноманітніших наукових підходів до витлумачення цього поняття. Зазначено, що більшість учених тісно пов'язує «*готовність учителя до професійної діяльності*» із поняттям «*професійна підготовка*» (І. Гавриш, К. Дурай-Новакова, В. Ковальов, О. Пехота та ін.). При цьому науковці описують професійну підготовку як процес формування готовності майбутнього педагога до професійної діяльності.

У дисертації «*готовність майбутнього вчителя фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів*» схарактеризована як складне особистісне утворення, що формується внаслідок професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури у ВНЗ і передбачає наявність у нього мотивів, знань, умінь, професійно значущих особистісних якостей, професійної рефлексії, котрі в своїй сукупності забезпечують здатність до формування гармонійно розвиненої особистості молодшого школяра на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму.

На основі аналізу наукових праць О. Ажиппо, Л. Бродської, М. Галицької, Л. Іванової, В. Соглаєва схарактеризовано *структуру* готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів, що представлена в єдності таких компонентів: *мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного*.

Мотиваційний компонент виявляється в усвідомленні соціально значущих мотивів до реалізації олімпійської освіти молодших школярів; у повноті уявлення про свою професійну діяльність; в усвідомленні власної соціальної відповідальності; у мотивації до досягнення успіху в професії; у ступені турботи про особистісне та професійне зростання; у бажанні досягти педагогічних цілей.

Когнітивний компонент передбачає наявність сукупності знань про олімпійську освіту як важливий засіб формування гармонійно розвиненої особистості молодшого школяра, що базовані на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму; зміст, методи й форми олімпійської освіти молодших школярів; особливості розвитку, навчання та виховання молодших школярів.

Діяльнісний компонент відображає формування професійно-педагогічних умінь і навичок (конструктивних, організаційних, комунікативних, гностичних), необхідних для реалізації олімпійської освіти молодших школярів.

Рефлексивний компонент передбачає здатність до самоаналізу й розуміння власної професійної діяльності в галузі олімпійської освіти молодших школярів та себе як її суб'єкта; здатність до вдосконалення на основі самоаналізу результатів професійної діяльності щодо реалізації олімпійської освіти молодших школярів, а також наявність професійно важливих особистісних якостей.

У другому розділі «**Обґрунтування педагогічних умов і технології формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів**» виокремлені й теоретично аргументовані педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів; розроблена технологія формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

У процесі дослідження виокремлено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. Визначення першої педагогічної умови – *створення освітнього середовища, спрямованого на формування позитивної мотивації до оволодіння знаннями й уміннями щодо олімпійської освіти молодших школярів* – умотивоване перспективністю середовищного підходу в освіті та ґрунтоване на розумінні середовища як такого, що оточує людину, опосередковує її існування й діяльність. Обґрунтування цієї педагогічної умови базоване на дослідженнях А. Маркової, К. Платонова, С. Рубінштейна та інших психологів, які доводять, що поведінка людини суттєвою мірою залежить від її мотивації. У працях Ю. Кулюткіна, І. Лернера, В. Лозової та інших з'ясовано, що позитивна мотивація до навчання не виникає самостійно як така, а вимагає цілеспрямованого формування. Це сприяє активному включенню студентів до навчально-пізнавальної діяльності, уможлиблює більш повне формування в майбутніх фахівців професійних потреб та інтересів, зацікавленість засвоєнням змісту фундаментальних і спеціальних навчальних дисциплін.

Поняття «*освітнє середовище*» схарактеризоване фахівцями як система впливів та умов формування особистості, а також можливостей для її розвитку, що містяться в соціальному й просторово-предметному оточенні (В. Ясвін). У дослідженні «*освітнє середовище*» витлумачене як сукупність чинників, які сприяють формуванню позитивної мотивації до оволодіння знаннями й уміннями щодо олімпійської освіти молодших школярів. Його створення передбачає використання активних та інтерактивних методів навчання в різних видах аудиторної й позааудиторної діяльності студентів. З огляду на специфіку й можливості факультетів фізичної культури ВНЗ (активна співпраця з видатними тренерами і студентами-олімпійцями, наявність спортивно-матеріальної бази, олімпійських музеїв та музеїв спортивної слави тощо), констатовано їхній високий потенціал у створенні освітнього середовища, спрямованого на формування позитивної мотивації студентів до оволодіння знаннями й уміннями щодо олімпійської освіти молодших школярів.

Другою педагогічною умовою є оновлення змісту нормативних навчальних дисциплін навчального плану підготовки вчителів фізичної культури питаннями олімпійської тематики та введення до переліку вибіркових навчальних дисциплін спецкурсу «Олімпійська освіта молодших школярів».

Виокремлення третьої педагогічної умови – *набуття студентами досвіду організації олімпійської освіти молодших школярів під час педагогічної практики* – аргументоване тим, що практика є системоутворювальним чинником професійної підготовки майбутнього педагога, провідним фактором його професійного саморозвитку, формування індивідуального творчого стилю фахової діяльності, удосконалення рівня професійної майстерності майбутніх педагогів. Саме педагогічна практика поєднує теоретичну готовність студентів із майбутньою професійною діяльністю, сприяє набуттю ними досвіду олімпійської освіти молодших школярів. На цій підставі скоординовано програму педпрактики так, щоб вона була максимально наближена до майбутньої педагогічної діяльності в контексті олімпійської освіти молодших школярів.

У розділі розроблено технологію формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. У працях учених (В. Безпалько, М. Громкова, В. Жолдак, В. Квартальнов, В. Сластьонін та ін.) доведено, що педагогічна технологія функціонує як науковий підхід, який досліджує найбільш раціональні шляхи навчання, як система способів принципів, що регулюють процес навчання, і як реальний процес навчання.

Згідно з положеннями технологічного підходу, педагогічна технологія потрактована як системна й послідовна реалізація на практиці попередньо спроектованого освітньо-виховного процесу підготовки вчителя, що охоплює всі його напрями: від формулювання цілей, проектування, організації навчального процесу до засобів перевірки ефективності розробленої дидактичної системи, що визначає основні компоненти технології. *Технологія формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів* – це навчально-виховний процес, метою якого є підготовка майбутніх учителів фізичної культури до формування гармонійно розвиненої особистості молодшого школяра на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму та який спроектований і реалізований відповідно до критеріїв технологічності як складник професійно-педагогічної підготовки у ВНЗ. Обґрунтовано зміст цільового, змістового, процесуального й контрольного-оцінного компонентів технології.

Запропонована технологія відображає логіку реалізації педагогічного процесу й містить опис її поетапного провадження, що вмотивує послідовність формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів (рис. 1).

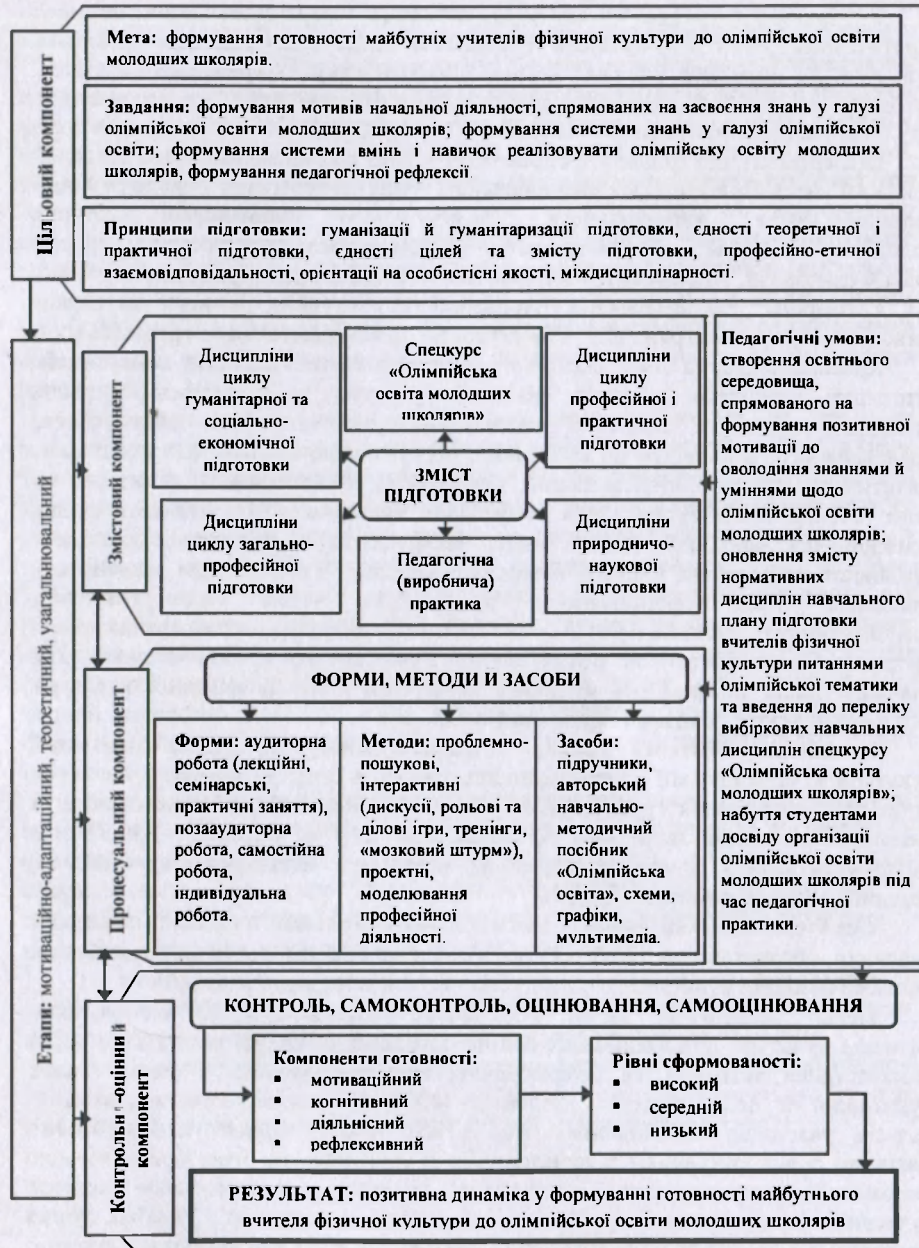

Рис. 1. Технологія формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів» представлено етапи, методику та описано перебіг педагогічного експерименту, проаналізовано результати експериментальної роботи.

Експеримент, що тривав упродовж 2011 – 2015 рр., проведено в три етапи на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Експериментом охоплені 181 студент, із яких 93 особи становили контрольні групи (КГ) і 88 студентів – експериментальні групи (ЕГ).

Констатувальний етап експерименту передбачав визначення компонентів готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів, зокрема: мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, рефлексивного. Відповідно до компонентів обґрунтовано критерії (мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний), показники та рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів, добір діагностичного інструментарію. Для діагностики стану готовності використано систему авторських тестових і спеціальних завдань для виявлення рівня сформованості професійних умінь (конструктивних, комунікативних, організаторських, гностичних), методику «Визначення рівня сформованості педагогічної рефлексії» (О. Рукавішнікова), опитувальник для вивчення рівня професійної мотивації майбутніх учителів фізичної культури щодо олімпійської освіти молодших школярів.

Визначено початковий рівень готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. Зокрема виявлено, що серед студентів контрольних груп низький рівень готовності до олімпійської освіти молодших школярів мали 44,1 %, середній – 44,1 %, високий – 11,8 %. В експериментальних групах отримано такі показники: низький рівень – 40,9 %, середній – 45,5 %, високий – 13,6 %.

Формувальний етап експерименту полягав у реалізації й експериментальній перевірці обґрунтованих педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

Першу педагогічну умову формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів реалізовано через використання активних та інтерактивних методів навчання в різних видах аудиторної й позааудиторної діяльності студентів: аналіз помилок, колізій, казусів учасників Олімпійських ігор різних років; аудіовізуальний метод навчання з використанням відеоматеріалів з Олімпійських ігор; брейнстормінг («мозковий штурм»); метод «мікрофон»; дискусія із запрошенням фахівців (учасників і переможців Олімпійських ігор, заслужених тренерів України, суддів національної та міжнародної категорій); рольова гра «Суд над допінгом у спорті»; брейн-ринг «Олімпізм та сучасність», «Від Олімпії до Ріо-де-Жанейро»;

коментування, оцінювання дій учасників Олімпійських ігор; метод інтерв'ю (інтерв'ювання олімпійського чемпіона або учасника Олімпійських ігор) та інші.

У процесі реалізації другої педагогічної умови оновлено зміст нормативних навчальних дисциплін навчального плану підготовки вчителів фізичної культури питаннями олімпійської тематики («Вступ до спеціальності», «Історія України», «Філософія», «Педагогіка», «Соціологія фізичної культури і спорту», «Валеологія», «Історія фізичної культури», «Методика викладання рухливих ігор та забав», «Економіка» «Правознавство», «Політологія») та впроваджено спецкурс «Олімпійська освіта молодших школярів», навчально-методичне забезпечення для його опанування (робоча навчальна програма, навчально-методичний посібник «Олімпійська освіта», методичні вказівки до практичних занять, завдання для самостійної роботи, методичні рекомендації до проведення олімпійських уроків у загальноосвітніх навчальних закладах із молодшими школярами).

Третя педагогічна умова реалізована через включення до програми педагогічної практики завдань з олімпійської освіти молодших школярів, а саме: 1) висвітлення питань олімпійської тематики під час проведення уроків фізичної культури; 2) підготовка й оформлення разом з учнями класного олімпійського куточка; 3) проведення виховного заходу на олімпійську тематику; 4) участь у розробленні, організації та проведенні спортивно-масового заходу «Малі Олімпійські ігри». Із метою надання додаткової методичної підтримки для розв'язування завдань педагогічної практики, студентам було запропоноване методичне забезпечення: методичні рекомендації щодо проведення заходів олімпійської спрямованості (сценарії олімпійських уроків і спортивно-масових заходів, конкурсів, вікторин тощо), наочні матеріали (олімпійська символіка, плакати, презентації, фото- та відеоматеріали), додаткові консультації викладачів і методистів.

Технологія формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів передбачає послідовність мотиваційно-адаптаційного, теоретичного, узагальнювального етапів, до кожного з яких сформульовано цілі, розроблено комплекс заходів, що забезпечують їх досягнення. Обґрунтовано і розкрито зміст кожного компоненту технології – цільового, змістового, процесуального, контрольо-оцінного.

На *узагальнювальному* етапі експерименту за результатами формувального етапу експерименту проаналізовано емпіричні дані, одержані в дослідженні, систематизовано результати наукового пошуку, сформульовано висновки.

Результати формувального етапу експерименту, що зафіксовані на підставі порівняльного аналізу рівнів готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів ЕГ і КГ, відображено в табл. 1.

Динаміка рівнів готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів (за результатами експериментального дослідження)

Етапи експерименту	Групи студентів	Рівні готовності					
		низький		середній		високий	
		Осіб	%	осіб	%	осіб	%
Констатувальний	КГ (93)	41	44,1	41	44,1	11	11,8
	ЕГ (88)	36	40,9	40	45,5	12	13,6
Формувальний	КГ (93)	31	33,3	46	49,5	16	17,2
	ЕГ (88)	11	12,5	41	46,6	36	40,9

Наприкінці узагальнювального етапу експерименту одержані результати проаналізовано з огляду на критерії й показники, що визначені на його початку. З'ясовано, що в майбутніх учителів фізичної культури ЕГ відбулися якісні зміни у формуванні готовності до олімпійської освіти молодших школярів.

Результати експериментальної роботи засвідчили, що, згідно із зафіксованими рівнями готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів, кількість студентів експериментальної групи, які досягли високого рівня, збільшилася на 27,3 % (від 13,6 % до 40,9 %), а в контрольній групі зросла лише на 5,4 % (від 11,8 % до 17,2 %). Чисельність студентів, які мають середній рівень готовності, в експериментальних групах збільшилася на 1,1 % (від 45,5 % до 46,6 %), у контрольній групі зросла на 5,4 % (від 44,1 % до 49,5 %). Найбільш суттєво змінилися показники низького рівня: в експериментальній групі кількість студентів із низьким рівнем готовності зменшилася на 28,4 % (від 40,9 % до 12,5 %), у контрольній групі лише на 10,8 % (від 44,1 % до 33,3 %).

Статистична значущість одержаних у процесі дослідження результатів змін рівня готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів підтверджена математичним обробленням за допомогою критерію Пірсона (χ^2), що засвідчує доцільність та ефективність визначених педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

Аналіз результатів педагогічного експерименту довів позитивну динаміку у формуванні готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. У цілому мети дослідження досягнуто, окреслені завдання виконано, гіпотезу підтверджено.

ВИСНОВКИ

1. На підставі аналізу філософської, психолого-педагогічної та науково-методичної літератури з проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури з'ясовано, що питання формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів тільки починають входити до тематичного поля науково-педагогічних досліджень. Встановлено, що у процесі впровадження олімпійської освіти в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів виникла реальна суперечність між нормативно-законодавчими вимогами, науковим забезпеченням і недостатнім рівнем готовності вчителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. На основі аналізу документів, що безпосередньо регламентують підготовку вчителів фізичної культури (ОКХ і ОПП), і навчальних програм із фахових дисциплін підсумовано, що робота з підготовки майбутніх учителів до олімпійської освіти молодших школярів на факультетах фізичної культури є малоефективною. Це можна пояснити передовсім невеликою кількістю годин, запланованих для вивчення питань олімпійської освіти; відсутністю на факультетах фізичної культури міжпредметних зв'язків, що сприяли б формуванню й удосконаленню системи знань, умінь і навичок у галузі олімпійської освіти; хаотичністю проведення самостійної роботи в межах олімпійської освіти; відсутністю наступності та послідовності в змісті підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів на етапі бакалаврату; відсутністю спеціальних курсів, що забезпечували б поглиблення й узагальнення знань, умінь, навичок, компетентності студентів щодо олімпійської освіти молодших школярів.

2. У процесі наукового пошуку виокремлено педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів, а саме: створення освітнього середовища, спрямованого на формування позитивної мотивації до оволодіння знаннями й уміннями щодо олімпійської освіти молодших школярів; оновлення змісту нормативних навчальних дисциплін навчального плану підготовки вчителів фізичної культури питаннями олімпійської тематики та введення до переліку вибіркових навчальних дисциплін спецкурсу «Олімпійська освіта молодших школярів»; набуття студентами досвіду організації олімпійської освіти молодших школярів під час педагогічної практики.

3. У дослідженні визначено компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний. Відповідно до визначених компонентів обґрунтовано *критерії: мотиваційний* (стійкість інтересу до провадження педагогічної діяльності, спрямованої на залучення молодших школярів до ідеалів і цінностей олімпізму; наявність мотивації до досягнення успіху в цій діяльності, упевненість у подоланні труднощів під час навчання, бажання досягти професіоналізму); *когнітивний* (повнота, системність, міцність знань щодо історії, мети, завдань, основних ідей і цінностей Олімпійських ігор, олімпійського руху, олімпізму; змісту, принципів, методів, форм олімпійської освіти молодших школярів; потреба щодо поглиблення знань про гуманістичний і соціально-

культурний потенціал олімпійської освіти, її роль у формуванні гармонійно розвиненої особистості); *операційно-діяльнісний* (сформованість професійно-педагогічних умінь: конструктивних, комунікативних, організаторських, гностичних); *особистісно-рефлексивний* (здатність до самоаналізу й розуміння власної професійної діяльності в галузі олімпійської освіти молодших школярів і себе як її суб'єкта; здатність до вдосконалення на основі результатів самоаналізу власної професійної майстерності в галузі олімпійської освіти молодших школярів). Сформованість готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів визначено за градацією: низький, середній і високий рівні.

4. Експериментальна перевірка ефективності виокремлених та обґрунтованих педагогічних умов виконана на основі розробленої технології, що містить взаємопов'язані компоненти (цільовий, змістовий, процесуальний і контроль-оцінний) та відображає процес формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. Обґрунтовано етапи реалізації технології (мотиваційно-адаптаційний, теоретичний, узагальнювальний), проходження яких сприяло досягненню студентами більш високого рівня готовності до олімпійської освіти молодших школярів. Сформульовано цілі кожного етапу, розроблено комплекс заходів, що забезпечують їх досягнення.

Результати експериментальної перевірки дають підстави стверджувати, що впровадження виокремлених педагогічних умов ефективно вплинуло на формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. За результатами формувального етапу експерименту, кількість студентів експериментальної групи, які досягли високого й середнього рівнів, збільшилася відповідно на 27,3 % та 1,1 % (у контрольній групі зросла відповідно на 5,4 % і 5,4 %). Найбільш суттєво змінилися показники низького рівня: в ЕГ чисельність студентів зменшилася на 28,4 %, у КГ – на 10,8 %. Вірогідність результатів експериментальної роботи підтверджена розрахунками за критерієм Пірсона (χ^2). Одержані результати педагогічного експерименту засвідчують виконання окреслених завдань і досягнення мети.

Проведене дослідження, звичайно, не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. До перспективних наукових напрямів належать: підготовка майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти учнів основної і старшої школи; формування готовності вчителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів у системі післядипломної педагогічної освіти; удосконалення програм, подальше оновлення змісту й розроблення методичного забезпечення для вивчення спортивно-педагогічних дисциплін у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

**Опубліковані праці, що відображають основні наукові результати дисертації
Навчально-методичний посібник**

1. Солопчук М. С. Олімпійська освіта: навч.-метод. посіб. / М. С. Солопчук, А. О. Боднар. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2013. – 176 с.

Статті в наукових фахових виданнях України

2. Боднар А. А. Анализ теоретической подготовки будущих учителей физической культуры по олимпийскому образованию / А. А. Боднар // Физическое воспитание студентов. – Харьков: ХПНУ, 2015. – № 6. – С. 10–16.

3. Боднар А. О. Використання засобів масової інформації як способу організації олімпійської освіти / А. О. Боднар // Вісник Черкаського університету. – Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: вид. від. Черкаського національного ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2015. – № 39 (372). – С. 138–142.

4. Боднар А. О. Дослідження рівня сформованості олімпійської освіти у студентів фізкультурних факультетів вищих навчальних закладів / А. О. Боднар, М. С. Солопчук // Вісник Кам'янець-Подільського національного ун-ту. – Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2014. – Вип. 7. – С. 265–272.

5. Боднар А. О. Оновлення змісту навчальних дисциплін в процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів / А. О. Боднар // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – № 7 (51). – С. 206–213.

6. Боднар А. О. Структура готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів / А. О. Боднар // Вісник Чернівецького національного ун-ту імені Юрія Федьковича. – Педагогіка і психологія: зб. наук. пр. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т, 2015. – Вип. 747. – С. 25–30.

7. Боднар А. О. Технологія формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів / А. О. Боднар // Вісник Чернівецького національного ун-ту імені Юрія Федьковича. – Педагогіка і психологія: зб. наук. пр. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т, 2015. – Вип. 746. – С. 23–29.

8. Боднар А. О. Шляхи вдосконалення олімпійської освіти в системі фізичного виховання школярів / А. О. Боднар, М. С. Солопчук // Вісник Кам'янець-Подільського національного ун-ту. – Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2012. – Вип. 5. – С. 38–43.

Статті в іноземних наукових періодичних виданнях

9. Боднар А. А. Философия олимпизма как основа олимпийского образования / А. А. Боднар, Д. М. Солопчук // Научно-теоретический журнал «Știința culturii fizice» / Государственный ун-т физического воспитания и спорта республики Молдова. – 2014. – № 19/3. – С. 94–101.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації

10. Боднар А. О. Аналіз стану реалізації олімпійської освіти у загальноосвітніх навчальних закладах України / А. О. Боднар, М. С. Солопчук // Сучасні проблеми фізичного виховання спорту та здоров'я людини : зб. наук. пр. / Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, Державний навчальний заклад «Придністровський державний університет імені Т. Г. Шевченка» / [редкол. : П. С. Атаманчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2012. – Вип. 3. – С. 39–42.

11. Боднар А. О. Аналіз сформованості системи олімпійських знань в учителів фізичної культури загальноосвітніх навчальних закладів / А. О. Боднар // Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2014. – Вип. 6. – С. 144–145.

12. Боднар А. А. Олимпизм: дефиниция понятия и его анализ / А. А. Боднар, Д. М. Солопчук // Олимпийская идея сегодня : сб. материалов IV Международной научно-практ. конференции (Ростов-на-Дону, 18 – 20 апреля 2014 г.). – Ростов н/Д. : [б. и.], 2014. – С. 280–284.

13. Боднар А. О. Олимпизм – філософська основа олімпійської освіти і виховання (історичний аспект) / А. О. Боднар // Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти : зб. наук. пр. / [редкол.: М. С. Солопчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2014. – Вип. 4. – С. 198–201.

14. Боднар А. О. Олімпійська освіта в програмі педагогічної практики майбутніх вчителів фізичної культури / А. О. Боднар, М. С. Солопчук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного ун-ту імені Івана Огієнка : зб. за підсумками Звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2012. – Вип. 11, у 5 т. – Т. 2. – С. 137–138.

15. Боднар А. О. Олімпійська освіта в процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури / А. О. Боднар, М. С. Солопчук, Д. М. Солопчук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : зб. за підсумками Звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2012. – Вип. 11, у 5 т. – Т. 2. – С. 198–199.

16. Боднар А. О. Олімпійська освіта в системі фізичного виховання школярів / А. О. Боднар // Методологія сучасних наукових досліджень : матеріали ІХ Науково-практичної конференції молодих учених (м. Харків, 25 – 26 жовтня 2012 р.) / за заг. ред. канд. пед. наук, доц. К. А. Юр'євої. – Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. – С. 10.

17. Боднар А. О. Стан готовності майбутніх вчителів фізичної культури до олімпійської освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів / А. О. Боднар, М. С. Солопчук // Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід,

досягнення, тенденції: матеріали Міжнар. наук-практ. конференції (Тернопіль, 25–27 жовтня 2012 р.). – Тернопіль: [б. в.], 2012. – С. 394–397.

18. Боднар А. О. Стан готовності студентів факультету фізичної культури до реалізації олімпійської освіти в загальноосвітніх навчальних закладах / А. О. Боднар, Д. М. Солопчук // Сучасні проблеми фізичного виховання спорту та здоров'я людини: зб. наук. пр. / Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, Державний навчальний заклад «Придністровський державний університет імені Т. Г. Шевченка». / [редкол.: П. С. Атаманчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка, 2012. – Вип. 3. – С. 198–201.

АНОТАЦІЇ

Боднар А. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Хмельницький національний університет, Міністерство освіти і науки України. – Хмельницький, 2016.

Дослідження присвячено актуальній проблемі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. З'ясовано сутність понять «олімпійська освіта», «олімпійська освіта молодших школярів», «підготовка», «готовність», «готовність майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів». На підставі вивчення й аналізу науково-педагогічної літератури конкретизовано структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів, що представлена в єдності мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного компонентів. Обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови, що забезпечують результативність формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. Розроблено технологію формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів, експериментально доведено її ефективність; визначено критерії, показники й рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів.

Ключові слова: олімпійська освіта, майбутній учитель фізичної культури, молодші школярі, підготовка, готовність, педагогічні умови, технологія, формування.

Боднар А. А. Подготовка будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Хмельницький національний університет, Міністерство освіти і науки України. – Хмельницький, 2016.

БІБЛІОТЕКА
Львівського державного
університету фізичної
культури

Диссертация посвящена актуальной проблеме подготовки будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников. Доказана насущная потребность в формировании готовности будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников, которая обусловлена усилением социального значения процесса профессионально-педагогической подготовки кадров, способных внедрять идеологию олимпизма в учебно-воспитательный процесс младших школьников.

На основе анализа философской, психолого-педагогической, научно-методической литературы «олимпийское образование младших школьников» охарактеризовано как специально организованный педагогический процесс формирования гармонически развитой личности младших школьников путем приобретения знаний, умений и навыков, интересов, потребностей и ценностных ориентаций, которые базируются на гуманистических идеалах и ценностях олимпизма и являются составной начальной общего образования.

В контексте исследования понятие «готовность будущего учителя физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников» рассматривается как сложное личностное образование, которое формируется в результате профессионально-педагогической подготовки будущего учителя физической культуры в высших учебных заведениях и предполагает наличие у него мотивов, знаний, умений, профессионально значимых личностных качеств, профессиональной рефлексии, которые в своей совокупности обеспечивают его способность к формированию гармонически развитой личности младшего школьника на гуманистических идеалах и ценностях олимпизма.

В диссертации конкретизирована структура готовности будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников, которая представлена в единстве мотивационного, когнитивного, деятельностного и рефлексивного компонентов; разработаны критерии, показатели и уровни сформированности готовности будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников: мотивационный (стойкость интереса к осуществлению педагогической деятельности, направленное на привлечение младших школьников к идеалам и ценностям олимпизма; присутствие мотивации к достижению успеха к этой деятельности; уверенность в преодолении трудностей во время обучения; желание достичь профессионализма в данной отрасли); когнитивный (полнота знаний про Олимпийские игры и олимпийское движение, их историю, цель, задачи, основные идеалы и ценности олимпизма; системность знаний принципов, форм, методов олимпийского образования и организации учебно-воспитательного процесса младших школьников; потребность к углублению знаний о гуманистическом и социально-культурном потенциале олимпийского образования младших школьников); операционно-деятельностный (конструктивных, коммуникативных, организаторских, гностических), личностно-рефлексивный (способность к самоанализу и пониманию собственной профессиональной деятельности в области олимпийского образования младших школьников и себя как ее субъекта; способность к усовершенствованию на основе результатов самоанализа своего профессионального мастерства в области

олимпийского образования младших школьников). Сформированность готовности будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников определена по трехуровневой градации: низкий, средний и высокий уровень.

Теоретически обоснованы и экспериментально проверены педагогические условия формирования готовности будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников: обновление содержания нормативных дисциплин учебного плана подготовки учителей физической культуры вопросами олимпийской тематики и введение в перечень выборочных учебных дисциплин спецкурса «Олимпийское образование младших школьников»; создание образовательной среды, направленной на формирование положительной мотивации к овладению знаниями и умениями, касающимися олимпийского образования младших школьников; приобретение студентами опыта организации олимпийского образования младших школьников во время педагогической практики.

Разработанная технология формирования готовности будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников рассматривается нами как учебно-воспитательный процесс, целью которого является подготовка будущих учителей физической культуры к формированию гармонически развитой личности младшего школьника на гуманистических идеалах и ценностях олимпизма и который спроектирован и реализован согласно критериям технологичности как составляющей профессионально-педагогической подготовки в высших учебных заведениях. Обосновано и раскрыто содержание каждого компонента технологии – целевого, содержательного, процессуального, контрольно-оценочного. Предложенная технология выражает логику осуществления педагогического процесса и содержит описание ее поэтапной реализации, который определяет последовательность формирования готовности будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников.

Полученные результаты педагогического эксперимента подтвердили эффективность предложенных педагогических условий формирования готовности будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников и позволили сделать вывод, что цель исследования достигнута, задачи выполнены, гипотеза подтверждена.

К перспективным направлениям дальнейших исследований относятся: подготовка будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию основной и старшей школы; формирование готовности учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников в системе последиplomного педагогического образования; усовершенствование программ, дальнейшее обновление содержания и разработка методического обеспечения изучения спортивно педагогических дисциплин в процессе профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры к олимпийскому образованию младших школьников.

Ключевые слова: олимпийское образование, будущий учитель физической культуры, младшие школьники, подготовка, готовность, педагогические условия, технология, формирование.

Bodnar A. O. Training of physical culture future teachers to Olympic education of junior school children. – Manuscript.

Thesis for a Candidate's Degree in Pedagogical Sciences. Specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Khmelnytskyi National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Khmelnytskyi, 2016.

The thesis is devoted to the issue of training of physical culture future teachers to Olympic education of primary school children. The essence of the concepts «Olympic education», «Olympic education of primary school children», «training», «readiness», «readiness of future teachers of physical culture to Olympic education of primary school children» has been stated; based on study and analysis of scientific and educational literature, the structure of readiness of physical culture future teachers to Olympic education of primary school children, which is represented in the unity of motivational, cognitive, active and reflective components has been specified; pedagogical conditions that ensure the effectiveness of the formation of physical education future teachers to Olympic education of primary school children have been proved and tested. The technology of the formation of readiness of physical culture future teachers to Olympic education of primary school children has been developed and its effectiveness experimentally proved; criteria, indicators and levels of readiness formation of physical culture future teachers to Olympic education of primary school children have been specified.

Key words: Olympic education, future teacher of physical culture, primary school children, training, readiness, technology of readiness formation, pedagogical conditions.